

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Приймальною комісією

Протокол № 3

«26» 03 2025 р.

Голова Приймальної комісії

Олександр БОНДАР

ПОГОДЖЕНО:

Відповідальний секретар Приймальної
комісії

Дар'я ПРОСЯНА

**ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ
З КОНКУРСНОГО ПРЕДМЕТУ
«УКРАЇНСЬКА МОВА»**

для вступників на освітній ступінь бакалавр
на основі повної загальної середньої освіти
та НРК5

ЗМІСТ

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	3
2. ХАРАКТЕРИСТИКА СТРУКТУРИ ЗАВДАНЬ	3
3. ВИМОГИ ДО СФОРМОВАНOSTІ ЗНАНЬ, УСІНЬ І НАВИЧОК.....	8
4. КРІТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ СПІВБЕСИДИ	8
5. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	9

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму вступного випробування з конкурсного предмету «Українська мова» розроблено відповідно до розроблено відповідно до чинних навчальних програм з української мови для учнів 6-11 класів загальноосвітніх шкіл (рівень стандарту), з урахуванням Програми зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання з української мови, здобутих на основі повної загальної середньої освіти.

Програма передбачає виявлення рівня знань абітурієнтів з таких розділів: «Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія», «Лексикологія. Фразеологія», «Будова слова. Словотвір», «Морфологія», «Синтаксис», «Стилістика», «Розвиток мовлення».

Співбесіда з конкурсного предмету «Українська мова» дає змогу оцінити рівень оволодіння вступниками базових знань з української мови.

Завдання співбесіди спрямовані на об'єктивне з'ясування рівня оволодіння вступниками базових знань з української мови, що передбачені Програмою зовнішнього незалежного оцінювання.

2. ХАРАКТЕРИСТИКА СТРУКТУРИ ЗАВДАНЬ

РОЗДІЛ 1. Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія

Тема 1. Фонетика. Орфоепія. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків.

Тема 2. Графіка. Орфографія. Алфавіт. Наголос. Співвідношення звуків і букв. Основні випадки уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Основні випадки чергування у-в, і-й. Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [е], [и], [о] в коренях слів. Сполучення йо,ьо. Правила вживання м'якого знака (знака м'якшення). Правила вживання апострофа. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання найпоширеніших складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис н та нн у прикметниках і дієприкметниках, не з різними частинами мови.

РОЗДІЛ 2. Лексикологія. Фразеологія

Тема 1. Лексикологія. Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Пароніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Пояснювати лексичні значення слів; добирати до слів синоніми й антоніми та використовувати їх у мовленні; уживати слова в переносному значенні; знаходити в тексті й доречно використовувати в Лексичні запозичення з інших мов. Загальноновживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика.

Тема 2. Фразеологія.

Поняття про фразеологізми. Пояснювати значення фразеологізмів, правильно й комунікативно доцільно використовувати їх у мовленні.

РОЗДІЛ 3. Будова слова. Словотвір

Тема 1. Будова слова. Спільнокореневі слова й форми того самого слова

Визначати значущі частини й закінчення слова; розрізняти форми слова й спільнокореневі слова, правильно вживати їх у мовленні

РОЗДІЛ 4. Морфологія

Тема 1. Іменник

Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Число іменників. Відмінювання іменників. Незмінювані іменники в українській мові. Написання й відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові. Кличний відмінок іменників (на прикладі етикетних формул звертань *пане полковнику, сестро Олено, друже Сергію, Інно Вікторівно* і под.).

Тема 2. Прикметник

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням (якісні, відносні, присвійні). Відмінювання прикметників. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення. Зміни приголосних за творення ступенів порівняння прикметників.

Тема 3. Числівник

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Типи відмінювання кількісних числівників. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання. Особливості правопису

числівників. Узгодження числівників з іменниками. Уживання числівників для позначення часу й дат.

Тема 4. Займенник

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Відмінювання займенників. Правопис неозначених і заперечних займенників.

Тема 5. Дієслово

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Вид дієслова (доконаний і недоконаний). Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на *-но*, *-то*). Безособове дієслово. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Особові закінчення дієслів I та II дієвідміни. Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на *-но*, *-то*.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівниковий зворот.

Тема 6. Прислівник

Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних за творення прислівників вищого та найвищого ступенів порівняння. Правопис прислівників на *-о*, *-е*, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання разом, окремо й через дефіс прислівників і сполучень прислівникового типу.

Тема 7. Службові частини мови

Прийменник як службова частина мови. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника. Правопис прийменників.

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні й підрядні. Групи сполучників за вживанням (одиничні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені). Правопис. сполучників. Розрізнення сполучників та інших співзвучних частин мови.

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні (єднальні, протиставні, розділові) й підрядні (часові, причинові, умовні, способу дії, мети, допустові, порівняльні,

з'ясувальні, наслідкові). Групи сполучників за вживанням (одиночні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені). Правопис сполучників.

Частка як службова частина мови. Правопис часток.

Вигук як частина мови. Правопис вигуків.

РОЗДІЛ 5. Синтаксис

Тема 1. Словосполучення

Словосполучення як основна одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення.

Тема 2. Речення

Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю: другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, звертань, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення).

Тема 3. Просте двоскладне речення

Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Зв'язок між підметом і присудком. Тире між підметом і присудком.

Тема 4. Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні

Означення. Прикладка як різновид означення. Додаток. Обставина. Порівняльний зворот.

Тема 5. Односкладні речення

Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні).

Тема 6. Просте ускладнене

Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Речення зі вставними словами, словосполученнями й реченнями, їхнє значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки - непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки в ускладненому реченні.

Тема 7. Складне речення

Типи складних речень за способом зв'язку їхніх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

Тема 8. Складносурядне речення

Складносурядне речення, його будова. Єднальні, протиставні й розділові сполучники в складносурядному реченні. Розділові знаки в складносурядному реченні.

Тема 9. Складнопідрядне речення

Складнопідрядне речення, його будова. Головна й підрядна частини. Підрядні сполучники й сполучні слова, як засоби зв'язку в складнопідрядному реченні. Основні види підрядних частин: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умови, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними, розділові знаки в них.

Тема 10. Безсполучникове складне речення

Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

Тема 11. Складне речення з різними видами Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку

Розпізнавати складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку; сполучникового й безсполучникового зв'язку

Тема 12. Способи відтворення чужого мовлення

Способи відтворення чужого мовлення. Пряма й непряма мова. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог. Розділові знаки в конструкціях із прямою мовою, цитатою та діалогом.

РОЗДІЛ 6. Стилїстика

Тема 1. Стилї мовлення.

Стилї мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їхні основні ознаки, функції.

РОЗДІЛ 7. Розвиток мовлення

Тема 1. Види мовленнєвої діяльності

Види мовленнєвої, діяльності; адресант і адресат: мовлення; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне, мовлення. Тема й. основна думка висловлення; Вимоги, до мовлення (змістовність, логічна послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність).

Тема 2. Основні ознаки тексту

Основні ознаки, тексту: зв'язність, комунікативність, членованість, інформативність. Зміст, і будова тексту, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Способи зв'язку речень у тексті. Тексти різних стилів, типів, жанрів

3. ВИМОГИ ДО СФОРМОВАНОСТІ ЗНАНЬ, УМІНЬ І НАВИЧОК

Вступник повинен знати:

- основні правила вживання звуків у різних позиціях слів;
- чергування голосних і приголосних звуків, зміни в групах приголосних;
- правила вживання великої літери;
- м'якого знака та апострофа;
- написання частин мови, складних слів;
- правила утворення і написання граматичних форм різних частин мови;
- види речень, способи ускладнення речень;
- типи зв'язків у реченнях;
- вживання сполучників і розділових знаків у різних видах речень;
- замінювати пряму мову непрямою;
- розпізнавати стилі мовлення, визначати особливості кожного з них.

Вступник має вміти:

- правильно писати слова з різними орфограмами;
- зіставляти звучання і написання слів;
- передавати на письмі звуки і звукосполучення;
- записувати складні, складноскорочені слова і аббревіатури, власні назви;
- правильно вживати відмінкові закінчення, а також закінчення різних форм дієслова;
- грамотно писати прислівники і займенники;
- визначати головні і другорядні члени речення,
- однорідні члени речення і узагальнюючі слова при них,
- зв'язки сурядності і підрядності,
- вставні і вставлені правильно й доцільно використовувати в тексті пряму мову й цитати;
- користуватися різноманітними виражальними засобами української мови.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ СПІВБЕСІДИ

Індивідуальна усна співбесіда оцінюється за 200-бальною шкалою, де мінімальний прохідний бал – 100, максимальний – 200.

В ході проведення співбесіди членами комісії ставляться запитання вступникові. Співбесіда передбачає чотири теоретичних питання відповідно до затвердженої програми з «Української мови». Поставлені на співбесіді питання та відповіді на них записуються вступником в аркуші усної відповіді (співбесіди).

Сумарний бал за результатами співбесіди з «Української мови» визначається як сума балів, отриманих вступником за відповіді на чотири теоретичні питання. Кожне з теоретичних питань максимально оцінюється в 50 балів.

Критерії оцінювання відповіді на одне питання.	Кількість набраних балів за одне питання
Правильна та повна відповідь на питання	50
Відповідь на питання містить неточності	25-49
Відповідь на питання була неповною, вступник показав недостатні знання	1-24
Неправильна відповідь або не надано відповіді	0

5. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Авраменко О., Тищенко О. Українська мова. За новою редакцією. Київ : Киголуб, 2020. 584 с.
2. Авраменко О. Українська мова 11 клас. Київ : Грамота, 2019, 208 с.
3. Авраменко О.М., Борисюк Т.В., Почтаренко О.М. Українська мова 8 клас. Київ : Грамота, 2021. 191 с.
4. Авраменко О. М. Українська мова 9 клас. Київ : Грамота, 2022, 159 с.
5. Бондар О. І., Карпенко Ю. О., Микитин-Дружинець М. Л. Сучасна українська мова: Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія : навч. посіб. Київ : ВЦ «Академія», 2018. 251 с.
6. Дзюбишина-Мельник Н. Я., Лаврінець О. Я., Симонова К. С., Ціцюра Л. Ф. Читай і знай! : довідник-практикум з граматики та стилістики сучасної української мови. 2-ге вид. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2018. 198 с.
7. Літвінова М., Тищенко З. Українська мова. Усе для підготовки до НМТ в режимі онлайн і офлайн. Київ : Ранок, 2024. 128 с.
8. Український правопис / Ін-т мовознавства імені О. О. Потебні НАН України; Ін-т української мови НАН України. Київ : Наук. думка, 2019. 288 с.

Додаткова

1. Авраменко О., Блажко М. Українська мова та література Довідник Завдання в тестовій формі 1 частина. Київ : Грамота, 2023. 496 с.
2. Ворон А.А., Солопенко В.А. Українська мова 10 клас. Київ : Освіта, 2018. 288 с.
3. Глазова О.П. Українська мова 7 клас. Київ : Освіта, 2020. 256 с.
4. Голуб Н.Б., Горошкіна О.М., Новосьолова В.І. Українська мова 11 клас. Київ : Педагогічна думка, 2019. 232 с.
5. Заболотній В.О. Українська мова 6 клас. Київ : Генеза, 2018. 256 с.
6. Плющ М. Я. Категорія відмінка в семантико-синтаксичній структурі речення. Київ : Вид-во Національного педагогічного ун-ту ім. М. П. Драгоманова, 2019. 252 с.
7. Шкурятяна Н. Г., Шевчук С. В. Сучасна українська літературна мова : модульний курс : навч. посіб. Київ : Вища школа, 2018. 823 с.

Словники

1. Етимологічний словник української мови. Т.1-6. Київ : Наукова думка, 1982-2012. URL: http://litopys.org.ua/djvu/etymolog_slovnyk.htm
2. Орфографічний словник української мови. Київ : Довіра. 2004. 864 с.
3. Полюга Л. М. Словник синонімів української мови. Київ : Довіра, 2006. 477 с.
4. Сліпушко О. М. Тлумачний словник чужомовних слів в українській мові. Київ : Криниця, 1999. 507 с.
5. Словник української мови : в 11 тт. Київ : Наукова думка, 1970-1980. URL: http://ukrlit.org/slovnyk/slovnyk_ukrainskoi_movy_v_11_tomakh
6. Словник труднощів української мови / за ред. С. Я. Єрмоленко. Київ : Радянська школа, 1989. 336.
7. Український орфографічний словник. Київ : Прапор, 2004. 845 с.

Інформаційні ресурси

1. Караман С. О. Сучасна українська літературна мова. (Морфологія). URL: http://litmisto.org.ua/?page_id=6961
2. Український правопис. / Ін-т мовознавства імені О. О. Потебні НАН України; Ін-т української мови НАН України. Київ : Наук. думка, 2019. 288 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/osnovni-zminy%202019.pdf>

Голова предметної
екзаменаційної комісії

Ірина Ільченко